

8.4.2020

[KEHA/1662/2020](#)

viite: MMM:n lausuntopyyntö 3.4.2020 VN/7835/2020

Lapin ELY-keskuksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla koronavirusepidemian johdosta väliaikaisesti sovellettavia menettelyjä koskeviksi säännöksiksi

3.1 Laki eräistä maa-, metsä-, kala- ja porotalouden sekä maaseudun kehittämisen tukiin koronavirusepidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä

Porotalous

Lapin ELY-keskus kannattaa hallituksen esitystä koronavirusepidemian johdosta väliaikaisesti sovellettavia menettelyjä koskeviksi säännöksiksi. Kansalliset poikkeusolot jatkuvat tämän hetken tiedon mukaan 13.5.2020 saakka. Poikkeusolot kieltävät yli 10 henkilön kokoontumiset. Porotalouden osalta Lapin ELY-keskus esittää muutosta Poronhoitoasetuksen (883/1990) 2. ja 11 §: ään, jotta eläinokohtaisen tuen käsittely ja maksatus voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Poronhoitolain (848/1990) 12 §:n 4. mom. mukaisesti poronhoitovuosi alkaa 1 päivänä kesäkuuta ja päättyy 31 päivänä toukokuuta. Poronhoitoasetuksen (883/1990) 2 §:n mukaan kevätkokous tulee pitää huhti- tai toukokuussa. Asetuksen 4 § 4. -kohdan mukaisesti paliskunnan varsinaisessa kevätkokouksessa päätetään poroluettelon vahvistamisesta. Koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen johdosta kevätkokouksia ei ole mahdollista järjestää asetuksen määräämänä aikana, jos poikkeusolot jatkuvat ja virus leviää epidemiaksi Pohjois-Suomessa. **Lapin ELY-keskus esittää, että vuonna 2020 kevätkokous tulee järjestää 31.7.2020 mennessä.** Kevätkokouksessa tulee vahvistaa poronhoitovuoden 2019-2020 poroluettelo. Kevätkokousta koskevan ajankohdan siirto antaa Paliskuntain yhdistykselle ja paliskunnille aikaa tehdä tarvittavat ohjeistukset ja järjestelyt poroluettelon vahvistamiseksi.

Kokoukset on mahdollista järjestää perinteisen kokoontumisen estyessä joko sähköisin kokousjärjestelyin tai postitse. Esimerkiksi Saamelaiskäräjävaalien äänestys järjestetään postin välityksellä. Muutokseen voi soveltuvien osin hyödyntää Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) säädöksiä. Poronomistajan oikeusturvan takia on tärkeää, että jokaisella omistajalla on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa poroluettelon omalta osaltaan. Tämän takia paliskunnan hallitus ei voi päättää asiasta, joka kuuluu yleisen kokouksen päätösvaltaan. Asiaa korostaa tämän kevään haastavat lumiolosuhteet, jotka ovat aiheuttaneet porojen kuolemia.

Poroluettelon vahvistaminen on tärkeää, jotta eläinokohtaista tukea voidaan myöntää. Tuki perustuu viralliseen poroluettelon. On ehdottoman tärkeää, että eläinokohtainen tuki käsitellään lopullisiin poroluetteloihin perustuen. Lapin ELY-keskus on käsitellyt yksittäisten paliskuntien tukia edeltävän poronhoitovuoden luettelon perusteella joinakin vuosina tilanteessa, jossa paliskunta ei ole voinut vahvistaa

8.4.2020

kyseisen vuoden poroluettelo. Lopullisen oikeuskäsittelyn tuloksen perusteella näiden paliskuntien tuet voidaan joutua käsittelemään uudelleen. Koska porotukea hakee vuosittain noin 900 ruokakuntaa, ei ole tarkoituksenmukaista, että kaikki tai suurin osa tuista jouduttaisiin käsittelemään uudelleen, mikäli poroluettelo myöhemmässä vaiheessa muuttuisi sen lopullisen hyväksynnän seurauksena. Tämä voi pahimmillaan tarkoittaa sitä, että osa tuista tulisi takaisinperittäväksi. Siksi on tärkeää, että poroluettelot laaditaan asianmukaisesti ja eläinkohtainen tuki käsitellään lopullisten poroluetteloiden perusteella.

Maa- ja metsätalousministeriö on aloittanut selvityksen poikkeuksellisista lumiolosuhteista. Selvitys perustuu lakiin porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (978/2011). Luonnonvarakeskuksen tekemän selvitystyön tulee valmistua 2.8.2020 mennessä, jonka jälkeen valtioneuvosto tekee päätöksen mahdollisista korvattavista vahingoista. Tämänkin vuoksi on tärkeää, että poroluettelot saadaan vahvistettua elokuun 2020 alkuun mennessä.

Maaseudun kehittäminen

Lapin ELY-keskus toteaa, että maaseudun kehittämistukiin liittyvät määräaikoja ja maksueriä koskevat muutosesitykset ovat tarkoituksenmukaisia ja helpottavat hakijoiden tilannetta ainakin joissakin tapauksissa.

3.1 Laki eräistä maa-, metsä-, kala- ja porotalouden sekä maaseudun kehittämisen tukiin koronavirusepidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä

Koronaepidemia on huomattavasti vähentänyt tuoreen kalan markkinoita kaupan kalatiskien ja ravintoloiden sulkeuduttua. Kalan tuottajahinta on myös laskenut selvästi. Tämä aiheuttaa merkittävää tulojen alenemaa sekä kalastuksessa että vesiviljelyssä. Jotta alan yritykset pystyisivät tekemään tarvittavia investointeja, on hallituksen esitys EMKR -tuen ennakkomaksun mahdollistamisesta myös investoinneissa erittäin perusteltua.

3.2 Laki yhteismetsälaissa ja yhteisalueissa tarkoitetun osakaskunnan kokouksen järjestämisessä koronavirusepidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä

Yhteisalue lain mukaiset osakaskunnat ovat mm. kalastusoikeuden haltijoita sekä kalatalousalueiden jäseniä. Näin osakaskuntien kokouksissa päättämät asiat vaikuttavat sekä kalastuksen järjestämiseen että kalatalousalueiden toimintaan. Hallituksen esitys lisätä väliaikaisesti joustoa osakaskuntien kokousten järjestämiseksi voimassa olevasta yhteisalue laista ja osakaskuntien säännöistä poiketen on perusteltu.

3.4 Kalastuslaki

Lapin ELY-keskuksen kalatalouspalvelut hyväksyy toimialueensa (Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat) kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat, jotka tulee voimassa olevan lain mukaan toimittaa ELY-keskuksen hyväksyttäväksi vuoden 2020 loppuun mennessä. Lapin ELY-keskuksen kalatalouspalveluille on jo tullut kalatalousalueilta kyselyitä koskien käyttö- ja hoitosuunnitelman mahdollista viivästyistä käsillä olevasta poikkeustilanteesta johtuen. Hallituksen esitys siirtää määräaikaan vuoden 2021 loppuun on näkemyksemme mukaan perusteltu.

Nyt lausunnolla olevassa lakipaketissa ei ole mukana kalatalousalueiden kokouksiin liittyviä poikkeussäännöksiä, ja kalatalousalueilla on vastaavia haasteita kokousten järjestämisessä kuin osakaskunnil-

8.4.2020

lakin. Kalastuslain 25 & 26 §:ssä sekä yhdistyslain 17 & 20 §:ssä säädetään kalatalousalueiden kokouksista. Yhdistyslaki mahdollistaa sähköiset kokoukset, mutta tätä ei ole huomioitu monien kalatalousalueiden säännöissä. Kalatalousalueilla on mm. lukuisia lakisäätteisiä tehtäviä, joihin kalastuslain 26 § mukaan tarvitaan kalatalousalueen yleiskokous.

Lisäksi ELY-keskus on jo vahvistanut osan kalatalousalueista sääntöjä, joissa alueet määrittelevät ajankohdan mihin mennessä yleiskokoukset vuosittain pidetään. Monilla alueilla tämä määräaika on maaliskuussa.

Näin myös kalatalousalueiden kokouksiin olisi säädettävä vastaava, väliaikainen jousto mitä nyt lausunnolla olevassa lakipaketissa esitetään osakaskuntien kokouskäytänteisiin.

Rovaniemellä 8.4.2020

E-vastualueen johtaja

Marja Perälä

Ryhmäpäällikkö

Anne Ristioja